

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradbišče št. 7, I. etaž.
Telefon št. 17.

Izhaja vsako soboto.

Insertati se računajo po velikosti. Cena se navedena v oglasnem delu.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Persekucije se nadaljujejo.

V Mariboru, dne 30. marca 1925.
Zadnja številka »Učiteljskega Tovariša« javlja, da je po § 71 uradniškega zakona na predlog velikega župana mariborske oblasti premeščen šolski upravitelj Mirko Lešnik v Marenbergu k Sv. Duhu na Staro goro. List dostavlja, da bo o tej premestitvi še izpregovoril.

Kaj je zagrešil tov. Lešnik, ta neumorni nacionalni delavec, ki je poleg tega kot učna moč izborna kvalificiran, da so padli po njem kot volkovi? Ničesar drugega kot profesor Ribarič. V zadnji volilni borbi je stal na strani tistih, ki so zahtevali bratski sporazum med Srbi, Hrvatji in Slovenci. Zato je prišla kazen. Za premestitev tovariš Lešnik ni izvedel šele iz »Učiteljskega Tovariša« ali iz premestitvenega dekreta, marveč že takrat, ko je bil dr. Pirkmajer zadnjič v Marenbergu. Vse prebivce Marenberga, brez razlike politične pripadnosti, je vest o premestitvi tov. Lešnika zelo razburila. Zato so vložili dne 14. marca 1925 na velikega župana dr. Pirkmajerja sledečo vlogo:

Velevčenemu gospodu
Dr. Otmarju Pirkmajer, velikemu županu
v
Mariboru.

Po Marenbergu in okolici krožijo vesti, da se namerava tukajšnjega nadučitelja g. Miroslava Lešnik premestiti službenim putem iz Marenberga.

Imenovani je prišel ob prevratu semkaj na poziv in željo takratnega tukajšnjega Narodnega sveta, si je ob prevratu in za časa njegovega delovanja v Marenbergu pridobil velike zasluge, ter je s svojim odličnim nastopom in neumornim in nesebičnim delovanjem veliko pripomogel, da se je utrdila tukaj ob meji narodna in državna misel. Bil je ves čas predstavitev težavnega boja tukajšnjih Slovencev proti gospodarsko jakim Nemcem ter je v tem boju dosegel velike uspehe. Zgodila bi se mu sedaj velika krivica, ako bi se ga proti njegovi volji premestilo iz Marenberga.

Tukajšnja slovenska javnost bi smatrala takšen ukrep oblasti kot udarec narodni in državni misli ob meji. Nikdo bi si ne upal več izpostavljati se narodnostnemu boju ob meji, če bi se pokazalo, da žanjejo predstavitelji tega boja takšno zahvalo.

Podpisani slovenski prebivalci in volilci trga Marenberg, brez razlike pripadnosti političnim strankam opozarjamo vsled tega gospoda velikega župana na ta dejstva ter prosimo, da se zgoraj omenjena namera v narodnem in državnem interesu ne izvede.

V Marenbergu, dne 14. marca 1925.
(Slede podpisi.)

Vlogo je podpisala vsa marenberška inteligenca, sodnik, zdravnik, dekan,

davčni upravitelj, uradniki, učitelji; nadalje občinski odborniki, trgovci, obrtniki, delavci itd. Da se vidi, da je bila volja res enotna in večinska, naglašamo, da je bilo podpisanih 63 slovenskih volilcev, med tem ko ima Marenberg vseh slovenskih volilcev 85. Gotovo pa bi tudi ostali podpisali vlogo, razven starih, ako bi bila prilika za to. In te volje celokupnega slovenskega Marenberga ni upošteval dr. Pirkmajer, marveč je kljub temu dal podpisati premestitveni dekret, ko je bil zadnjič v Beogradu. Upošteval je le voljo voditeljev samostojnih demokratov, župana Predana, notarja Kolšaka in veleposelnika inž. Pahernika, kateri so na Lešnika hudi, ker vidijo, da ima med narodom vpliv, ker je pridobil za bratski sporazum več glasov, ko imenovana trojica s celim vladnim aparatom za takozvani nacionalni blok.

Kakor smo že naglasili, je tovariš Lešnik poleg velikih nacionalnih zaslug, ki jih ima, tudi izborna kvalificiran. Za premestitev ni bilo ničesar drugega merodajno, kot to, kar smo zgoraj navedli. Sicer bi ga ne premestili iz šole, ki ima sedem razredov in otroški vrtec ter obrtne nadaljevalne šole, na štiritrazredno šolo k Sv. Duhu na Staro Goro. Jasno je, da so hoteli tovariše Lešnika popolnoma ruinirati. S petimi otroci, izmed katerih ima najstarejši komaj deset let, naj gre sedaj na Stare gore in izgubi tudi postranski zaslužek, ki ga ima sedaj kot vodja obrtne nadaljevalne šole, po znani nemški prislovice: »Der Moor hat seine Schuldigkeit getan...«

Tov. Lešnik je služboval poprej v St. Vidu pri Ptuj. Leta 1918 so ga, kakor se to vidi tudi iz zgoraj citirane vloge na velikega župana, premestili v Marenberg na prizadevanje tamkajšnjega Narodnega sveta, ker mu je bilo Lešnikovo narodno delovanje dobro znano. V ta namen mu je dal Pirkmajer, takrat na okrajnem glavarstvu v Ptuj, dopust. Značilno je, da dr. Pirkmajer sedaj Lešnika, s katerim se iz Ptujja osebno poznata, ni hotel niti sprejeti, ko se je leta na svet oblastnega šolskega nadzornika v Mariboru podal k njemu, da izprosi vsaj to, da se mu omogoči vsaj kompetirati na kako drugo mesto, ako že mora iz Marenberga.

Vse zaman. Ne pomaga niti zahteva prebivalstva Marenberga, ne čut pravičnosti. Mučenik Lešnik, ki so ga pod Avstrijo Nemci 12 let preganjali, mora z nova občutiti bič nasilja in sicer ne od strani Nemcev, temveč od lastnih bratov, kateri so postali preobestni v naši osvobodjeni domovini.

Slovenska javnost, ali boš mirno gledala, kako se po krivici preganja naše najboljši možje? Ali je ni sile, ki bi ukrotila naše Geslerje? A. B.

Država in cerkev.

Zadnjič smo izpregovorili na splošno nekoliko besed o kulturnem boju i o antiklerikalizmu pri nas in na Češkoslovaškem. Oglejmo si danes antiklerikalni boj še v državi, kjer je stopil zadnji čas po svoji zaostritvi v prvo vrsto javnega zanimanja.

Zdi se, da se nahaja danes katolicizem povsod v svoji bojevitosti dobi. Smernice, ki jih daje Vatikan katoliškemu svečenstvu glede na tem, da ni dovolj, če katoliški duhovniki vrše svojo duhovnopastirsko delo, temveč da morajo na vsak način pridobivati tudi politično moč in iti predvsem v boj proti doslednemu izvajanju demokracije. Pastirski list slovaških škofov ni nič drugega nego znamenje te vatikanske politike in baš tako znamenje je tudi proglas francoskih kardinalov in knezoškofov, ki so ga izdali pričetkom meseca kot rezultat svojih posvetovanj v Parizu.

Proglas govori o »posvetnih zakonih in kako jih preprečevati«. Ta proglas je osnovne važnosti; sega do samih korenin demokracije in hoče pretresti francosko republiko v samih njenih osnovah.

Francoski kardinali in knezoškofi najprej obsojajo »nepravilne posvetne zakone«, ki nasprotujejo izrazitim božjim pravicam. Vznikli da so iz ateizma (brezboštva), h kateremu tudi da vodijo v osebno, rodbinskem, socialnem, političnem, narodnem in mednarodnem oziru. Nepravilni da so tudi zato, ker nasprotujejo cerkvenim interesom, tako začasnim kot večnim.

Treba jih je torej preprečevati, obrezuspešiti njihovo uveljavljenje. Taktika je dvojna: popustljiva, mirna in energična, bojevit. Francoski kardinali in knezoškofi so se odločili za zadnjo in napovedali so demokraciji francoski republikli in njenim zakonom, v kolikor so jim neprijetni, boj na življenje in smrt. V to svrhu priporočajo: 1. vplivanje na javno mnenje: katoliški naj povsod odklanjajo dobrohotno nevtalnost, posvetni pouk, enotno šolstvo, razporoko, brezboštvo države itd.; pobijanje predsodkov: da je dolžnost pokoriti se zakonu, če je pravičen ali ne, da pomenja boriti se proti zakonu, boriti se proti državi, da je treba ločiti politiko od vere, da je vera privatna zadeva vsakogar, da vera nima v politiki ničesar opraviti (vera da dopušča vsakemu, da je republikanec, monarhist, imperijalist, ker se vse te vladne oblike skladajo z vero: ne dopušča pa biti socialist, komunist ali anarhist, ker te stranke in sekte obsoja cerkev); zunanje manifestacije, s katerimi naj se pridobiva masa.

2. Vplivanje na zakonodajalce.
3. Vplivanje na vlado.
To so bistvene točke proglasa francoskih zastopnikov cerkve, ki pomenja napad na avtoriteto francoske republike. Vnel se je boj, ki že nekaj časa divja v francoskem parlamentu in senatu

Po vojni se je zdelo, da so se nasprotiva med državo in cerkvijo omilila. Udomačila se je misel ločitve cerkve od države in francoska republika je dejansveno pretregala vse zveze z vsemi cerkvami. Tu-

di papež sam je pristal na ločitveni zakon, dasi so ga hoteli francoski škofje odvrniti od tega koraka.

Ko so volitve maja 1. 1924 prinesle v Franciji večino levim skupinam, je nastala tišina pred viharjem. Dasi ministrski predsednik Herriot očitno osebno ni preveč zainteresiran na protiklerikalni politiki, je iz volitveno in parlamentarnotaktičnih razlogov vendar predložil parlamentu ukinjene poslanstva pri Vatikanu. In vihar je završal, sovražnosti so pričele. Pristaši pomirljivosti so izgubili svoj vpliv na obeh straneh. V klerikalni stranki, kjer so bili še lansko leto v večini oni, ki so bili za priznanje zakonov, je nastal temeljit preobrat. Prenapeteži so jih potisnili enostavno v kot. Proglas kardinalov in knezoškofov je pomenil samo olje na ogenj. Ta manifest, ki zahteva ukljenje vseh zakonov o neverski šoli in nevtalnosti države napram katoliški veri je pravcata vojna napoved vsem načelom, na katerih počiva moderna država. Da hočejo izrabiti ta napad v svoje svrhe tudi avanturisti na svobodnemiselnih strani, je naravno razumljivo.

Po Izjavi Radičevcev.

V petek 27. p. m. je podal na koncu svojega govora posl. Pavle Radič kot predsednik Hrvatskega republikanskega seljaške kluba, kot zastopnik predsednika HRSS g. Stjepana Radića, v svojem imenu in v imenu vodstva stranke izjavo, ki pomenja preokret, velik preokret v politiki HRSS in s tem tudi velik preokret v vsej naši notranji politiki.

Da bodo čitatelji mogli presoditi dalekosežnost radičevske izjave, moramo navesti njene bistvene točke. Izjava pravi: »Priznavamo celokupno politično stanje, ki obstoja danes na podlagi Vidovdanske ustave z dinastijo Karagiorgjevičev na čelu in sicer z upoštevanjem izvajanja pozitivne politike v smislu volje hrvatskega naroda.«

Radičevci so toraj priznali sedanje politično stanje za podlogo nadaljnega notranjopolitičnega razvoja, priznali so monarhijo — do sedaj na monarhično obliko vladavine niso še nikdar pristali — in priznali so Vidovdansko ustavo, pri kateri sploh niso sodelovali. To je velik korak k izvajanju realne in pozitivne politike in vse ostalo, kar se še nahaja v izjavi, je napram uvodnim besedam le manjšega pomena.

Omenimo naj še, da so v svoji izjavi Radičevci brez vsakega pridržka priznali skupnost državnih meja in potrebo vojske. Zato smatramo skupno našo državno mejo za našo narodno hrvatsko mejo, v kateri brani hrvatski narod svojo eksistenco po svojem programu in po svojem pojmovanju in jo bo branil do konca. Po našem programu prestane obramba domovine s smrtjo in zato smatramo dobro vojsko za državno potrebo v svrhu obrambe domovine. Zelim pa po ustavnem, potu skrajšati rok službe, sorazmerno znižati število stalne vojske ter z vojno dolžnostjo spojitj koristna in javna dela radi olajšanja davčnih bremen naroda in stroškov pri računu za povzdigo prosvete in gospodarstva.

To so bistvene točke radičevske izjave. Kot vzrok za tako dalekosežno premembo svoje dosedanje politike navajajo sami: — k temu koraku (nas sili) v prvi vrsti najresnejši notranji in mogoči zunanji položaji.

Vendar pa javno mnenje pri nas pod vplivom vladnega časopisja ni povsem točno informirano o radičevski izjavi. Njihova izjava nima končnoveljavne vrednosti in ne pomenja popolne opustitve dosedanjih njihovih stremeljenj. Nikjer namreč ni v njihovi izjavi izraženo, da so s sedanjo notranjpolitično državno ureditvijo zadovoljni, nikjer se niso odrekli svojim stremeljenjem po preureditvi države v smislu svojega dosedanjega programa. Nasprotno! Korekture teh dejstev in te ureditve, v kolikor je po svoji volji in vesti ne moremo sprejeti, ima biti predmet revizije ustave, oziroma narodnega sporazuma narodov Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Narodov! pravijo. Napačna je torej trditev, da so Radičevci pristali na narodno edinstvo. Pristali so pač izrecno in odločno na politično, državno edinstvo, narodno edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa so nasprotno tiho, pa pri tem baš tako izrazito odklonili. Toliko v popravek napačnega tolmačenja radičevske izjave. Ker samo ta oficijelna izjava je merodajna in kar izjavljajo posamezni člani Hrvatskega seljaškega kluba, se nikakor ne more smatrati za mišljenje zastopstva in vodstva HRSS kot takega.

Kakšna situacija je nastala z in kako se bo razvijala po gornji izjavi, ni zaenkrat še

za francosko državo, ki stoji pred rešitvijo važnih in dalekosežnih zunanje-političnih vprašanj, izbruh tega boja nikakor ne pomenja zadovoljive notranjopolitične situacije. Dasi je velika večina francoskega naroda, čeprav verna, protiklerikalno orjentirana, vendar izčrpana besnost kulturnega boja znatne sile narodne inteligence, ki bi baš sedaj bile na mestu kje drugje.

Ze zadnjič smo dejali, da je naloga pravega državnika usmeriti narodne sile v korist državne celokupnosti. Notranji boji — in med te spada vsak kulturni boj v okvirju države — vedno več ali manj slabe narodove sile. Vsled tega se sme staviti kulturni boj v ospredje le tedaj, kadar so narodove sile proste. To danes na Francoskem niso. In naloga francoskih državnikov v interesu naroda je, da ta boj čimprej pomirijo in obračunajo z bojevitim katoliškim klerikalizmom enkrat za vselej šele tedaj, ko bo čas zato — ko bodo rešeni ostali važnejši zunanje- in notranjopolitični problemi.

nikomur povsem jasno. Vse je odvisno od tega, kako bodo Radičevci nastopali nadalje. Ali bodo besedam sledila tudi dejanja, dejanja med lastnimi hrvatskimi masami in dejanja v parlamentu ali pa bo ostalo le pri formalno-taktični izjavi. Ne smemo namreč pozabiti, da je bila podana radičevska izjava pod pritiskom grožnje razveljavljenja vseh radičevskih mandatov in v času, ko sede glavni voditelji s samim Stjepanom Radićem na čelu v zaporu ali internaciji. Mogoče je torej, da ta izjava ni iskreno mišljena, možno pa je, da so se Radičevci resnično odločili za drugo politično pot, kot so jo hodili doslej. Toda tudi v zadnjem slučaju je še vedno odprto vprašanje, ali bodo Radičevci še nadalje postopali v popolnem soglasju s blokom sporazuma in seljaške demokracije, to se pravi v sporazumu z ostalo opozicijo, ali pa se bodo skušali približati radikalom in stopiti eventualno v vlado. Slednje ni izključeno. Na to da misliti še njihovo postopanje ob priliki konstituiranja zakonodajnega odbora za ostalo podpredsedniškega mesta v tem odboru, ko so glasovali za predlog vladne večine in proti ostali opoziciji. Sicer so se na grožnjo opozicije, da jih bo izključila iz bloka sporazuma in seljaške demokracije, pozneje odrekli temu podpredsedniškemu mestu, vendar pa ta dogodek meče nekoliko čudno luč na notranje medsebojno razmerje opozicije.

V slučaju, da bi se hoteli Radičevci približati radikalom, bi bile ostale opozicijske skupine potisnjene popolnoma v kot. Posebno bridko bi to občutili naši klerikalci, katerim bi s tem radičevskim korakom odklenkalo za vselej. Toda isto se zna zgoditi tudi našim mladinskim demokratom. Radikal bi jih v gornjem slučaju pač ne potrebovali več in njihovega žandarmskega posla nad Hrvatji in Slovenci bi bilo konec. S koncem njihove vladne moči pa bi bilo obenem konec njihove strankarske moči, ker danes ve že vsak otrok, s katerimj metodami se drže naši mladini.

Pa zakaj se izgublja v političnih razmišljanjih o bodočnosti? Danes pač lahko saho pozdravljamo korak Radičevcev v kolikor je iskren, pri tem pa ne moremo kaj, da ne bi pribili dejstva, da je prišel njihov korak prepozno. Leta dolgo že so jih k temu koraku prigovarjale ostale vladne skupine in da so se za izjavo, kot so jo podali sedaj, odločili vsaj pred dobrimi šestimi meseci, potem bi danes v naši državi zgedalo precej drugače, potem bi bili danes že tam, kamor bomo vsled Radičeve napake dospeli šele po dolgi in trudopolni borbi.

Plačajte naročnino!

Mestno gledališče v Odesi zgorelo.

Mestno gledališče v Odesi, ena najkrasnejših stavb Rusije, je 16. t. m. pogorelo do tal.

ELITNI
KINO MATICA
LJUBLJANA
Kongresni trg

Objave načelstva NSS.

Krajevnim organizacijam in zaupnikom NSS! Ponovno opozarjamo vse naše organizacije in zaupnike na zadnje okrožnice osrednjega tajništva ter prosimo, da se o njih nemudoma razpravljajo ter sklepe pošlje načelstvu. Posebno kar se tiče članskih imenikov in izvoljenih funkcionarjev naj se to nemudoma pošlje, ker nujno rabimo z ozirrom na strankin zbor. Glede udeležbe na strankinem zboru naj krajevne organizacije že sedaj razpravljajo in naj se ravnajo točno po navodilih v okrožnicah.

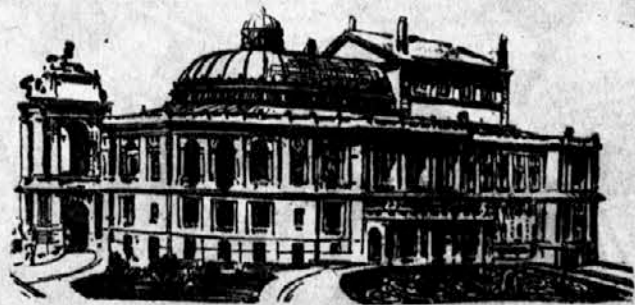
Pripominjamo, da nekatere organizacije ne odgovarjajo redno na dopise tako, da se marsikatero važno stvar ne more vsled tega pravočasno rešiti, ker je samo v škodo prizadetim tovarišem. Osrednje tajništvo vsled tega ne more prevzeti odgovornosti za pogreške, ki bi jih napravile posamezne krajevne organizacije. Zato ponovno prosimo vse organizacije, da redno in točno odgovarjajo, ako hočejo, da se bo vsaka stvar pravočasno rešila.

Predavanja o pokojninskem, bolniškem in nezgodnem zavarovanju. Razne naše organizacije so izrekle željo, da bi se njih člani radi pobližje spoznali tako o pokojninskem, kakor tudi o bolniškem in nezgodnem zavarovanju, ter zaprosile načelstvo stranke, da bi priredilo taka predavanja. Vsem tem željam bo načelstvo rado ustreglo in to tembolj, ker imamo sedaj na razpolago predavatelje, ki se s to stroko pečajo, da bodo zavarovanci lahko dobili precej točen vpogled. Ta predavanja se lahko vršijo ob poljubnem času, vendar prosimo, da vse organizacije, ki bi hotele imeti taka predavanja, sporočijo to osred. tajništvu vsaj 8 dni prej, da si predavatelje pravočasno zasigramo. Pozivamo krajevne organizacije, da se te ugodne prilike poslužijo in prireajo ta predavanja, ki bodo za vse naše člane velike važnosti.

Občni zbori naših krajevnih organizacij. Dosedaj so se po večini občni zbori pri naših organizacijah že izvršili, pri ostalih pa se bodo vršili tekem meseca aprila. Pozivamo vse one krajevne organizacije, ki še rednih občnih zborov niso imele, da pravočasno sporočijo čas in kraj zborovanja, da bo načelstvo poslalo svojega poročevalca.

Znamke za strankin davek. Kakor znano se vrši plačevanje našega strankinega davka z znamkami. Nekatere organizacije imajo še od lanskega leta nekoliko znamk v rezervi ter naj pri plačevanju strankinega davka za letos vporabljajo te znamke. One krajevne organizacije pa, ki nimajo v zalogi znamk, pa naj sporočijo to osrednjemu tajništvu z željo, koliko teh znamk potrebujejo. Pripominjamo, da se morajo napraviti obračuni glede strankinega davka za letošnje leto najkasneje do 1. maja, torej še pred strankinim zborom. To delo z znamkami opravljajo naši blagajniki krajevnih organizacij, zato apeliramo na nje, da čimprej napravijo točne obračune.

OBLEKE NA
OBROKE
O. BERNATOVIC
LJUBLJANA, MESTNI TRG

POLITIČNI PREGLED

Narodna skupščina.

Glavni in najvažnejši del verifikacijske debate je bil posvečen razpravi o mandatih HRSS. Do zadnjega so vladni govorniki vztrajali na tem, da se razveljavijo vsi mandati HRSS. Zahtevo po razveljavi mandata HRSS so vladni govorniki utemeljevali predvsem s tem, da Radičevci se dosedaj niso podali precizne izjave, s katero bi se odpovedali zvez s komunizmom. Tekom verifikacijske razprave v narodni skupščini je pa nastal popolni

politični preokret v HRSS.

Nihče ni pričakoval, da bo podala HRSS še dalekosežnejše izjave, kot jih je že v pristaniku na program bloka narodnega sporazuma. Oficijelna govornika HRSS dr. Čuperina in Pavle Radič sta se v narodni skupščini izrekla za monarhizem, priznala Vidovdanske ustavo, in se odrekla vsakemu poizkusu z inozemsko agitacijo vplivati na notranje razmere v naši državi. Oficijelni izjavi zastopnikov HRSS sta imeli tudi vpliv na odločitve glede HRSS mandatov. Vladni blok je sklenil, da se verifira 19 HRSS mandatov; o 24. mandatih HRSS se izvede anketa; 6 mandatov se razveljavi; o 3. mandatih se sklepa pozneje, ker se poslanci trenutno nahajajo v inozemstvu. Na mesto razveljavih 6 mandatov se pokličejo namestniki.

S tem sklepom narodne skupščine so izgubili mandate Štefan Radič, Vladimir Maček, Avg. Košutič, Josip Predavec, Jurij Krnjevič in Stefan Košutič, to je voditelji HRSS. Z razpisom ankete za 24 mandatov HRSS šteje narodna skupščina 272 poslancev, od katerih odpade na vlado 162 poslancev. Vladna večina se je umetno zvišala. Ker je narodna skupščina volila razne parlamentarne odbore, so vladne stranke imele že praktičen dobiček od izumetničene večine. Posebno radikali so lahko zadovoljni.

Predsednik narodne skupščine.

Za predsednika narodne skupščine je bil izvoljen s 160 glasovi Marko Trifkovič, za prvega podpredsednika Nikola Uzunović, za drugega podpredsednika dr. Iv. Paleček, za tajnika Klobasica, Popović, Branković in Pavlovič. Pri glasovanju o izvolitvi predsedstva narodne skupščine je opozicija zapustila dvorano.

Dvanajstine.

Budžet za leto 1924-25 je bil zaključen dne 31. marca in bi moral že 1. aprila stopiti v veljavo novi budžet. Zato pa ni imela narodna skupščina časa. Vlada je predložila dvanajstine, o katerih je sklepala narodna skupščina.

Dvanajstine veljajo za štiri mesece in predvidevajo izdatkov v višini dinarjev 4.085.038.771. Dvanajstine se zelo malo, oziroma nič ne ozirajo na potrebščine Slovenije, ki je samo zato tukaj, da redno plačuje davke.

Novi krediti so med drugim dovoljeni za povišanje dnevnic poslancev 3.804.177 dinarjev, ustanovitev muzeja kralja Petra v Beogradu 150.000, za odkup hiše zavarovalnega društva »Arhiv« v Beogradu 500.000, pripravljala dela za ustanovitev trgovske visoke šole v Beogradu 70.000, odkup zemljišča za gimnazijo v Kragujevcu 200.000, za ustanovitev tehnične fakultete v Beogradu (prvi obrok) 3.000.000, pomoč jeruzalemskemu patriarhu za vzdrževanje starih srbskih samostanov 147.000, za zapune policijske posle 1.000.000, letne čete (nova postavka) 800.000, uveljavitev pravega zakona o ustroju vojske in mornarice 3.400.000, dispozijski fond zunanjega ministra 2.750.000, direkcijo slobodne cone v solunskem pristanišču 1.500.000, načrte za nove zgradbe ministrstev v Beogradu 5.000.000, nakup zemljišča za zgradbo uradniških stavovanjskih poslopjij v Skoplju in Beogradu 2.000.000, zgradbo stražarnice na meji 1.000.000, vzdrževanje serološkega zavoda v Belju 170.000, vzdrževanje ambulante proti legarju v Belju 150.000, nak-

adne kredite vojnega ministrstva 119.852.920, gradnjo novih železniških prog 9.333.334, železniško centralo v Nišu 616.667, dozidavo trgovske akademije v Beogradu 500.000, fiziološko histološki inštitut na beograjski univerzi 5.000.000, interno kliniko v Beogradu 2.500.000, dozidavo municijske tovarne v Kragujevcu 50.000.000, državne ceste dinarjev 50.000.000, za invalide 150.000.000 Din i. t. d.

Velikanske vsote treba odplačati za razne leteče račune, kar je zopet vse v zvezi z volilnimi dogodki, ko se je z državnim denarjem agitiralo za stranke. Za izlačilo draginjskih doklad upokojenecem je določenih 153.797.538 Din, za draginjske doklade orožnikom 78.400.000 in za draginjske doklade invalidom (kar bo predvsem v korist neprečanskih krajev) 150.000.600 Din.

Predvideni so tudi krediti za razne mostove, od katerih pa se ne nahaja niti eden v Sloveniji. Za nove ceste so dovoljene velike vsote, od vseh teh cest ni niti ena Sloveniji. Od novih prog dobi v Sloveniji le proga Ormož-Murska Sobota državni prispevek, dočim sta šentjanska proga in zveza Slovenije z morjem pozabljeni.

Novi davki.

Za kritje ogromnih izdatkov je vladna večina predlagala veliko povišanje davkov, od katerih najnesocialnejši je ta, ki predpisuje 2 odstotno obremenitev plač ročnih delavcev. Sicer pravijo, da bo ta davek plačeval podjetnik — toda ne iz svojega žepa, ampak na račun žuljavih rok delavcev! Invalidski davek se poveča za 100 odstotkov. Še posebej se bo pobiral zvišan »komorni prirez« po zakonu o ustroju vojske za potrebe vojnega ministrstva.

Protest opozicije.

Debata o dvanajstinah je bila v skupščini zelo živahna, mestoma tudi burna. Opozicija je protestirala proti površni sestavi dvanajstin in je zahtevala za razne sumljive visoke postavke pojasnil, katerih pa ni dobila.

Imenom celokupne opozicije je poslanec Krajac prebral izjavo, ki se glasi: »Finančno ekonomska politika vlade Nikola Pašića vodi državo v finančno in ekonomsko krizo, ki je v vsakim dnevom bolj nevarna. Prekoračujoč proračun za eno milijardo 300 milijonov in povečajoč ga z ozirom na predložene dvanajstine za skoro dve milijardi. Ustvarja finančni minister ogromen deficit, za katerega pokritje bodo morala priti nova in zelo težka bremena. Vlada zahteva, da se dvanajstine proračuna, ki v celoti znaša 12 in pol milijona, sprejmejo, ne da bi bila zbornica dovolj obveščena in poučena in ne da bi se dovolj jasno pretresali ti dalekosežni sklepi. Vlada zahteva to od narodne skupščine, v katero ne pusti izvoljenih narodnih poslancev naših bratov Hrvatov in katere izganja, četudi jih je izvolilo ljudstvo zato, da skrbijo za njegov gospodarski napredek. Blok narodnega sporazuma in ljudske demokracije prepriča vlado, da sama z ljudsko večino sprejme dvanajstine, da bo na ta način padla nanjo vsa odgovornost za tako ekonomsko in finančno politiko, ki ljudstvo upropašča, in za tako nacionalno politiko, ki spravlja veliko skupino ljudskih predstavnikov v položaj, da ne morejo sklepati o usodi države in biti enakopravni z ostalimi tovariši.«

Po tej izjavi so opozicijski poslanci zapustili narodno skupščino, narkar je vladna večina sprejela dvanajstine.

Rekonstrukcija vlade.

Prihodnji teden se izvrši že toli obetana rekonstrukcija vlade.

Po odglasovanju dvanajstin je narodna skupščina odgodena do 25. aprila. Ko se zopet sestane skupščina, nastopi že rekonstruiran kabinet.

Po drugih državah.

Predsedniške volitve v Nemčiji.

Prošlo nedeljo so se vršile v Nemčiji volitve za predsedniško mesto, ki so pokazale nepričakovano sliko političnih grupacij nemškega naroda. Skrajne desne in leve stranke se nahajajo v popolnem razpahu, medtem ko so se zmerne stranke na obeh straneh ojačile. — Številčni rezultati so sledeči: Jarres (desničarski blok) 10.387.523, Braun (socialist) 7.785.678, Marx (centrum) 3.883.676, Thallmann (komun.) 1.869.533, Heilpach (demokrat) 1.565.136, Held (bavarska ljudska stranka) 1.002.228 in Ludendorff (fašist) 284.471. — Iz gornjih rezultatov je razvidno veliko nazadovanje fašistov, ki so še lanskega decembra dobili skoro 900.000 in komunistov, ki so dobili baš takrat skoro 2.700.000. Obdržali pa so svoje pozicije kljub manjši volilni udeležbi zmerni socialisti, desničarski blok pa je celo pridobil na račun skrajne desnice okoli milijon glasov. To je razveseljiv znak za notranje izmirjenje v Nemčiji in pričakovati je, da se bo pričela izvajati resnična pomirjevalna politika tudi napram antantnim državam. — Ker ni noben predsedniški kandidat dobil predpisane absolutne večine glasov, se bodo morale volitve vršiti še enkrat, pri katerih bo izvoljen oni, ki bo dobil največ glasov. Najboljše izgleda na predsedniško mesto ima Marx, na katerega se bodo verjetno združili glasovi socialistov, centurama in demokratov, ki hočejo prepustiti vlado monarhistično orijentiranim desničarjem.

ITALIJA.

Otvoritev italijanskega parlamenta, dne 27. marca je bila zelo burna. Ko je prišel v zbornico Mussolini, je nastal pretep med fašisti in komunisti. Mussolinija, ki je po bolezni prvič prišel v parlament, so fašisti hrupno pozdravljali. Tudi liberalci so se udeleževali manifestacij, kar se je zelo živahno komentiralo v političnih krogih. Pri debati o proračunu ministrstva zunanjih zadev, se je oglasil k besedi tudi Mussolini, ki je izjavil, da je za fašizem izredno ugodna politična situacija. Proračun ministrstva zunanjih zadev je bil sprejet z 259 proti 5 komunističnim glasovom. Za proračun so glasovali tudi vse opozicijske stranke. — Še ni pozabljena Matteottijeva afera, že vznemirja Italijo druga afera, ki se nanaša na potop velike bojne ladje »Leonardo da Vinci«, ki se je izvršil med svetovno vojno. Govori se o obsežni špijonažni aferi, v katero je bilo baje zapletenih več Italijanov, ki se danes zavzemajo v državi važna mesta. Dognano v novi aferi še ni nič gotovega. Mogoče je, da so se jo fašisti izmislili, samo da se nekoliko pozabi na Matteottija.

POSOJILA V ZEDINJENIH AMERIŠKIH DRŽAVAH.

Zelo interesantna je tabela, ki je izšla zadnje dni v ameriškimi časopisih, v kateri se priobčujejo posojila, katere prosijo razne evropske države v Zedinjenih ameriškimi državah. Po tej tabeli za letos prosijo evropske države 1 milijardo 700 milijonov dolarjev posojila. Največ prosi Češkoslovaška in sicer 63.500.000 dolarjev. Od tega posojila bi dobila vlada 50 milijonov dolarjev, mesta Praga 7 in pol milijonov in Bratislava 3 milijone dolarjev posojila.

Avstrijski zločin pred 10. leti.

Pred desetimi leti, baš prve pomladanske dni, so došle z bojišča vesti o padcu Přemisa, ki so zbudile pri protiavstrijsko orijentiranih Jugoslovanih nove nade na skrajšno zmago antante.

Trdnjava Přemisl se je raztezala po ozemlju kakih 60 km-okoli mesta. To ozemlje je bilo utrjeno z dvainpetdesetimi manjšimi in večjimi trdnjavami, katere so na dan predaje med 6. in 7. uro zjutraj razstrelili, da ne bi Přemisl postal oporna točka ruske armade. Ravno tako je bilo uničeno vse streljivo, 130.000 pušk so potopili v reko Sano in prebivalstvu so pobrali ves denar. Nikeljasti drobiž so v treh aeroplanih odpeljali na Dunaj, papirnati denar pa bi se moral pred posebno komisijo zažgati. Večina je seveda izginila v žepih komendantov.

Přemisl je padel radi pomanjkanja živil in izžrpanosti posadke. Ko je poveljnik trdnjave general Kusmanek uvidel, da je padec neizbežen, je zagrešil tri dni pred padcem strašen zločin nad življenjem podrejenih mu vojakov. Da ne bi slovanski vojaki, o katerih je vedel, da v ujetništvu prestopajo v protiavstrijske legije, prišli v roke Rusom, je ukazal izpad na polje, ki je bilo popolnoma obvladano od ruskega topništva. Na tisoče slovanskih fantov je obležalo, med njimi mnogo Slovencev. Oholost Kusmaneka pa je šla še dalje: zahteval je prihodnjega dne od poveljujočega generala Atamanova, da dovoli svobodno odhod celi posadki. Atamanov je odgovoril: »Vi se vdate na milost in nemilost!« S kapituliranimi četami pa je postopal zelo milo.

Sliki na vsaki strani nam kažeta razstreljene utrdbe Přemisa.

IZ STRANKE

Celjsko okrožje.

Članski sestanek minulo soboto dne 28. aprila 1925 je bil razmeroma jako dobro obiskan ter nas je posebno veselilo, da smo lahko pozdravili pri istem nekatero nove člane. O čištilnem in organizatoričnem delu, ki se vztrajno nadaljuje, je zopet poročal tovariš tajnik in blagajnik ter smo iz referata posnemali, da smo krenili na pravo pot, ko smo sklenili, izruvati vso ljujliko ter odžagati vse veje, ki niso zdrave in ne obetajo dobrega sadu. Naše vrste se razveseljujejo množijo, okrog nas pa je zbrano sedaj zares le kleno zrnje ter se nam hvala Bogu menda za vso bodočnost ni potreba več bati takih razočaranj, kot smo jih doživeli na dan volitev.

Redni članski sestanek se vrši, kakor po navadi pri Žumru, zopet danes 4. aprila 1925 ob 8. uri zvečer ter prosimo z ozirom na to, ker na veliko soboto, to je drug teden sestanek odpade, da se današnjega sigurno polnoštevilno udeležijo ter pripeljejo seboj zopet novih tovarišev. Ker se pred članskim sestankom vrši v istih prostorih ob 7. uri zvečer občni zbor pevskega društva »Ojlika« ter ob pol 8. uri odborova seja Delavskega podpornega društva, kakor javljamo na drugem mestu med celjskimi tedenskimi novicami, je pričakovati, da bo člansko zbovanje mnogoštevilno obiskano. Prosimo tovariše, da po občnem zboru »Ojlika« in seji Delavskega podpornega društva počakajo in se udeležijo članskega sestanka.

V svrhu plačila davka so zamudniki prejele ob začetku meseca zopet tozadevne pozive in poštnohranilišne položnice, kakor smo to napovedali že v poslednji številki našega lista. Vse tovariše toraj ponovno prosimo, da storijo sedaj svojo dolžnost, da zamoremo knjige in račune zaključiti, obračunati z načelstvom, v Ljubljani, ugotoviti natančno število vseh članov ter končno potem sklicati izdani občni zbor, da se na novo konstituiramo. Tovariši pa davek lahko plačajo oz. izročijo tudi osebno v roke blagajnika, ki ga je dobil vsak dan v njegovi pisarni. Posimo Vas, razumite nas pravilno, ne bodite občutljivi ter olajšajte nam težavno delo, ki tudi nam ni v zabavo.

Upravništvo »Nove Pravde« nam je povedalo v poslednji številki, da so bile priložene položnice ter nas je pozvalo, da obnovimo naročnino. Obenem je pozvalo trdovratno zamudnike, da v izogib posledicam zaostanke takoj poravnajo. Hkrati pa je naznanilo, da sprejema v Celju naročnino pooblaščenec Fr. Jošt.

Tovariši Celjani! Na drugem mestu govorimo o tej zadevi in nam silijo pikre besede v pero, katere zaenkrat požremo, četudi težko. Pred nami leži natančen izpisek seznama vseh naročnikov »Nove Pravde« iz Celja in kó ga prelistujemo, se nam jeziijo lasje ter se nam hoče obračati želodec. Saj ni čudo, če smo imeli dosežaj take neuspehe, ako lista ne naročijo ali ne berejo in seveda še manj plačajo niti nekateri tovariši, ki to iz gmotnih razlogov lahko storijo in kateri se morajo iz lista redno vsak teden podučiti, če hočejo resno in vestno vršiti prevzete funkcije. Tovariši! Naj zastujejo le najboljše mišljene besede! Pridite, oglasite se pri tovarišu pooblaščenec Fr. Joštu ter poravnajte pri istem nemudoma naročnino.

Pristopne izjave nam manjkajo še od nekaterih tovarišev, ki so obljubili, da bodo iste podpisali ter prosimo, da se oni, ki želijo morebitnih tozadevnih ustmenih pojasnil, zglašijo pri tovarišu blagajniku. Ponovno zagotavljamo, da se te zadeve obravnava s strogo diskretnostjo in tako zaupno, da nikomur ni potreba imeti niti pomislekov, še manj pa morebitnega strahu. Vsi smo disciplinirani in organizirani pristaši stranke ter morajo zlasti funkcionarji in odborniki čuvati strogo tajnost. Poslednji so tudi naprošeni, da prinesejo k prihodnjemu članskemu sestanku pristopnice od onih tovarišev, gledé katerih so se zavezali jih preskrbeti. Ako bi kateri želel še tiskovin, naj se oglasi zanje pri blagajniku.

Mariborsko okrožje.

Vabimo na občni zbor krajevne organizacije NSS v Mariboru, ki bo v soboto, dne 4. aprila ob 8. uri zvečer v dvorani pri »Jadrancu«, Rotovski trg št. 2. — Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev; 2. volitev odbora; 3. govor zastopnika načelstva NSS iz Ljubljane; 4. slučajnosti. — Občni zbor je najvažnejši dogodek v organizaciji, zato s sigurnostjo pričakujemo, da se bodo tovariši odzvali našemu vabilu. Na občnem zboru bo govoril tudi tov. Roglič, ki se do takrat povrne iz Prage, o odnosjih z bratsko češko narodno-socialistično stranko. Vstop imajo samo člani s članskimi izkaznicami ali vabilu. — Odbor.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Slovenjgradu. V soboto, dne 28. marca se je vršil v hotelu »Balkan« dobro uspel občni zbor, ki ga je vodil dosedanji in tudi bodoči predsednik tovariš Puncer. Tajniško poročilo je podal tov. Debelak, blagajniško pa tov. Blažič. Iz poročil je razvidno, da je organizacija dobro delovala zlasti za časa volitev v občinski svet, kakor tudi volitev v narodno skupščino. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik tov. Puncer, podpredsednik tov. Zupančič, tajnika tovariša Fran Česlovnik in Debelak, blagajnik tov. Blažič; nadalje tovariši France, Struc in Kramer kot odborniki; tovariša Anton Česlovnik in Blanč kot pregledovalca računov in tov. Kapun kot namestnik. — Nato je izpregovoril tov. Brandner iz Maribora, ki je orisal naše bodoče naloge in obrazložil sedanjí politični položaj v državi. Vzpodbulje je k smotrenemu in požrtvovalnemu delu. Nadalje so še govorili tovariši Zupančič, Česlovnik in Puncer, ki so dajali razne nasvete za bodoče delovanje. Tov. Puncer je posebno naglašal desolatne razmere delavstva pri raznih podjetjih, odkar so razpadle organizacije. Končno se je sprejel energičen protest proti premetitvi tovariša Lešnika v Marenbergu, ki je povsod znan kot izboren nacionalni delavec ne samo v besedah, kakor mnogi drugi, temveč v dejanju. Načelstvo stranke se je pozvalo, da stori najdalekosežnejše korake, da se premetitev ukine, nakar je bil občni zbor zaključen.

Ljubljansko okrožje.

Krajevna organizacija NSS za št. Peterško kolodvorski okraj v Ljubljani sklicuje za v ponedeljek 6. aprila t. l. točno ob 8. uri zvečer v gostilni »Burger« (Roškar), Prisojna ulica 5 svoj redni letni občni zbor. Vabimo vse tovariše iz št. Peterškeg kolodvorskega okraja, da se občnega zbora točno in polnoštevilno udeleže. Pristop imajo tudi somišljeniki.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Litiji. V nedeljo 29. marca se je vršil v Litiji občni zbor naše krajevne organizacije, ki je bil prav dobro obiskan. Predsednik krajevne organizacije tov. L. Bizjak je podal obširno poročilo o delovanju v pretečenem letu ter je bilo njegovo poročilo z odobravanjem sprejeto. Litijska krajevna organizacija ima 56 članov, deloma iz Litije, deloma iz okolice. V odbor so bili izvoljeni predsednikom tov. L. Bizjak, podpredsednik Bučar Jakob, tajnik Tekalec Ivan, namestnik Tekalec Jernej, blagajnik Mejda Ivan, namestnik Tišlar Franc ter za občino Hotič šest odbornikov, za Litijo trije, za Smartno trije in za Savo trije. Na to je v imenu načelstva poročal strankin podnačelnik tov. R. Juvan, ki je v daljšem govoru pojasnil cel politični položaj ter obrazložil program narodnega socializma ter povdarjal važnost podrobnega dela v organizaciji. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Po izvršenem dnevnem redu je zaključil tov. predsednik lepo uspelo zborovanje.

Premog trboveljski, libovski in črnomaljski,
drva, koks, oglje, šiezjske brikete
 do-
 bavilja »Mirija« LJUBLJANA, Kačeva
 Petra trg 8, tel. 220
 Pla čilo tudi na obroke.

